

معیارهای همسرگزینی در جامعه ی امروزی از منظر آیات و روایات

چکیده

انتخاب همسر یکی از مهم ترین قسمت زندگی ادمی میباشد. انقدر مهم و سرنوشت ساز که در ایجاد ازدواج موفق تاثیر بسزایی دارد، این مسئله به خاطر اثربخشی که در ژرفای تشکیل خانواده در تربیت انسان، و در رشد فضایل انسان ساز از منظر رفتاری، روحی، عاطفی و بعدهای دیگر تربیت دارد، که غایت آن پایداری و بقاء نسل بشر میباشد. پس برای تشکیل خانواده سالم و صالح باید به یک سری معیارها توجه بسزایی کرد، زیرا که در جامعه ی امروزی روی آوردن به طلاق مخصوصا در اوایل زندگی مشترک دارای اماربالایی در بین زوجین دارد که میتواند بیانگر این باشد که زوجین در مسایل مختلف به درک متقابل از یک دیگر نرسیده اند که دلیل این امر میتواند این باشد که امور مربوط به همسرگزینی را قبل از زندگی مشترک مورد توجه قرار نداده اند. و از آنجایی که ازدواج یک سنت الهی است و همچنین اسلام مکتبی حیات بخش، که سعادت دنیا و آخرت انسان ها به آن متصل میباشد، در خصوص زوجیت و معیارهای همسرگزینی مطالب زیادی را بیان کرده، که با در نظر گرفتن آن ها میتوان خانواده ایی مطلوب ساخت. در مقاله ی حاضر معیارهای همسرگزینی در جامعه امروزی از منظر آیات و روایات، در قالب معیارهای اعتقادی، رفتاری، و اخلاقی از روش جمع اوری اطلاعات مورد بررسی قرار گرفته است.

ازدواج، انتخاب همسر، معیار همسرگزینی،

مقدمه

در زمان اشنایت و همسرگزینی شناخت دختر و پسر نسبت به هم بسیار حائز اهمیت است اما این امر ناقص و محدودی است و به طور کامل اتفاق نمی افتد مگر به وسیله ی ازدواج و تنها با گذشت زمان کمی متوجه تفاوت های خود در زندگی مشترک میشوند. که با توجه به شناخت های به دست آمده در بعضی

سطح ۲، حوزه علمیه فاطمه زهرا (س)^۱

موارد، دختر و پسرگاهی ادامه ی زندگی را غیرممکن میدانند، که این ضعف شناخت در قبل شروع، زندگی مشترک است که باعث به وجود آمدن ناهنجاری هایی میشود، که یکی از عامل های تاثیر گزار در نبود سازگاری در جامعه ی امروزی به شمار

رفته است. اما اگر بتوانیم جوانان را در رابطه با معیارهای همسرگزینی آگاه کنیم. و بینش ان ها را در این رابطه افزایش دهیم، میتوانیم به پیدایش ازدواج های موفق و کاهش پیداکردن امار طلاق در جامعه امروزی امیدوار شویم. بدون شک تشکیل خانواده از نظر اسلام یک فریضه است که دختر و پسر ان را به عنوان یک کار الهی و یک وظیفه انجام میدهند، ازدواج از نظر خداوند متعال مورد اهمیت و تاکید قرار گرفته است زیرا این امر علاوه بر اینکه اتفاقی ماندگار و دارای اثر گزاری بسزایی در زندگی و جامعه دارد بلکه با توجه به آیاتی که در قران کریم در ۱۴ قرن پیش آمده است نیز به این موضوع یعنی اصل زوجیت در تمامی اشیاء اشاره کرده است. که یکی از این اصول زوجیت در رابطه با انسان ها میباشد که این پیوند زنا شویی یکی از نعمت های بزرگ خداوند است. که موجب بقا و ماندگاری نسل بشر میشود و صحت و صلاح جامعه را به ارمغان می آورد. از انجایی که اسلام، دین برگرفته از یک نظام جامع است که سبک زندگی را به ادمی یاد میدهد و سعادت انسان را تضمین میکند در رابطه با موضوع همسرگزینی نیز معیارهای زیادی را بیان کرده است که با در نظر گرفتن ان میتوانیم یک خانواده مطلوب بسازیم. زیرا با اندیشیدن در کلام خداوند مثلاً در سوره ی روم که از جمله نشانه های قدرت الهی است خداوند میفرماید: (از نشانه های او آن است که از جنس خودتان همسرانی برای شما آفرید تا در کنار آنان آرامش یابید و میان شما و همسرانتان علاقه ی شدید و رحمت قرار داد؛ بی شک در این (نعمت الهی)، برای گروهی که می اندیشند نشانه های قطعی است)^۱ یعنی افرینش هدفدار است وزن و مرد از یک جنس هستند و هدف ازدواج تنها ارضای غریزه ی جنسی نیست، بلکه رسیدن به یک آرامش جسمی و روانی است. که رابطه زن و مرد باید بر اساس مودت و رحمت باشد که این دو هردو باهم

۱. سوره ی روم آیه، ۲۱

کارساز است.^۱ در نتیجه هدف رسیدن به سکون و آرامش است تا در درون خانواده - زن در کنار مرد و مرد در کنار زن -

به آرامش دسترسی پیدا کنند تا زن با عشق خود و مرد با تکیه گاه بودن به یک دیگر آرامش بدهند. تا در کنار یک دیگر به کمال ورشد برسند و نیمه ی دیگر ایمان خود را با وجود هم کامل کنند . زیرا که دختر و پسر بدون هم ناقص هستند. و از انجایی که ازدواج یک امر اجتماعی است و مردم در ارتباط با یک دیگر هستند می توانند تاثیر بسزایی بر روی یک دیگر و همچنین بر روی جامعه ای که در آن زندگی میکنند، بگذارد؛ زیرا خانواده جامعه ی کوچکی است که جامعه ی بزرگتر را میسازد. پس اگر خانواده تحت تاثیر فساد جدایی و یا خوشبختی و نشاط قرار گیرد جامعه بزرگ تر را هم تحت تاثیر خود قرار میدهد. پس اینکه در کنار چه کسی این جامعه کوچک ساخته شود و با توجه به چه معیارهایی همسر مناسب انتخاب شود، این امر باید مورد بحث قرار گیرد؛ زیرا انسان بیشتر عمرش را در کنار خانواده و همسرش زندگی میکند پس زندگی نباید با نزاع و درگیری همراه باشد تا با درگیری های خانوادگی به طلاق و جدایی و به تلخ کامی منجر شود. بلکه، زندگی مشترک باید با شادی و نشاط، همراه با فرزندان صالح و بدور از آسیب های روحی همراه باشد که این امر با تحمل تفاوت ها و رسیدن به درک متقابل از یک دیگر امکان پذیر می باشد پس با انتخاب همسر مناسب نه تنها زن و شوهر به آرامش حقیقی دست

تفسیر نور، محسن قرائتی، مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن، ۱۳۸۳ ش، چاپ یازدهم / جلد ۷ / ص ۱۸۹ .^۱

میابند، بلکه این امر در تربیت فرزندان اهمیت بسزایی دارد. پس برای رسیدن به این امر مهم در همسرگزینی باید معیارهایی را مورد اهمیت قرار دهیم که میتواند بر زندگی مشترک تاثیر بسزایی بگذارد که با بدنشان به خوشبختی و با نبودنشان ممکن است به تلخ کامی برسیم که مقاله ی حاضر به دنبال **معیارهای اخلاقی، اعتقادی و رفتاری همسرگزینی در جامعه ی امروزی از منظر آیات و روایات** میباشد و ان هارا با نشان دادن اهمیت وجودشان در زندگی زنشویی مورد بررسی قرار دهد.

در اینجا به نام بردن کتاب هایی می پردازیم که در رابطه با معیار های همسرگزینی سخن به میان آورده اند . که به طور اختصار تفاوت ان هارا با مقاله ی حاضر بیان کرده ایم که عبارتند از:

کتاب همسرگزینی امروزی (اثر علی شمس‌یا انتشارات نسل نو اندیش سال نشر ۱۳۹۳) این کتاب راهنمای تشخیصی خوبی برای انتخاب همسر ایده ال است که با فرهنگ و معیارهای ایرانی همخوانی دارد که با ادبیات و ذهنیتی بالغانه و توام با فرهنگ و بازار پرسشگری را در شما که قصد ازدواج دارید به وجود بیاورد اما معیارها را به طور جزئی توضیح نداده است که ما می‌خواهیم در این مقاله به ان بپردازیم .

کتاب جوان و همسرگزینی (اثر ابراهیم امینی انتشارات بوستان کتاب سال نشر ۱۳۹۷ کتاب حاضر با انگیزه ی مشاوره و راهنمایی در ازدواج که بزرگترین و مهم ترین رویداد زندگی هر انسانی است را در

بخش های مختلفی مانند فواید و موانع ازدواج انتخاب همسر و.. پرداخته است اما سخنی در رابطه با معیارهای همسرگزینی به میان نیاورده است که ما می‌خواهیم در این مقاله به آن بپردازیم.

کتاب ۱۰۱ چیزی که زوج های خوشبخت برای ازدواج بدانند (اثر کوروش محمودی ده دهبیگلو انتشارات افریز سال نشر ۱۳۹۸) در این کتاب ۱۰۱ چیزی که زوج های خوشبخت باید برای ازدواج بدانند با حقایق جدیدی اشنامیشوند این کتاب با بیانی رسا منطقی و عقلانی در رابطه با ازدواج صحبت میکند اما به معیارهایی برای همسرگزینی خیلی کم پرداخته است که ما در مقاله ی حاضر می‌خواهیم به آن پرداخته وان را مورد بررسی قرار دهیم.

کتاب لغت نامه دهخدا (اثر علی اکبر دهخدا انتشارات موسسه دهخدا سال نشر ۱۳۰۹/۱۳۱۰) کتابی جامعی است که شامل شرح و معنی واژگان زبان فارسی می باشد که به معانی کلمات پرداخته است اما به معیار های همسرگزینی نپرداخته است که ما در مقاله حاضر می‌خواهیم به آن بپردازیم.

کتاب ایین همسر داری در زندگی حضرت فاطمه علیه السلام (اثر اسدالله محمدی نیا انتشارات سبط اکبر علیه السلام سال نشر ۱۳۸۸) این کتاب به کلام الهی و با الگو گیری از زندگی اهل بیت علیه السلام پرداخته و به مطالبی همچون ازدواج و زوجیت پرداخته است که زن و مردارامش روحی را برای یک دیگر رقم میزنند که

این امر با چیزی غیر از ازدواج محقق نمیشود اما به معیارهای همسرگزینی به طور کلی پرداخته است که ما می‌خواهیم در این مقاله به طور وسیع تر به آن بپردازیم.

روانشناسی کسی که توانایی ارتباط برقرار کردن را بلد باشد در امر ازدواج از سایرین موفق تر خواهد بود. با توجه به موضوعی که در مقاله ی حاضر انتخاب شده است نمیتوان فقط معیارهای نام برده را در همسر گزینی در نظر گرفت اما موارد نام برده جزئی از مهم ترین معیارها در این امر هستند که

باید مورد اهمیت و مورد توجه قرار بگیرند. اما به طور کلی کسانی که توانایی احترام، همدردی و همدلی، محبت و عشق ورزی و تعهد و سخاوت و درک درستی از رابطه ی مشترک دارند و یک دیگر را میتوانند متقابلاً درک کنند و همچنین قدرت بخشیدن داشته باشند میتواند گزینه ی مناسبی برای ازدواج باشد اما بدیهی است که در معیارهای اخلاقی جامعه ی امروزی وجود از خودگذشتی و اخلاق نیک در زندگی باعث به وجود آمدن آرامش میشود زیرا وقتی در بین زوجین اختلاف و دلخوری پیش می آید وقتی با گذشت و بخشش بایک برخورد کنند و به جای ایجاد کشمکش و دعوا و یا لحن تند، با مهربانی و اخلاق خوب باهم حرف بزنند نه تنها آرامش بلکه عشق و محبت و سازگاری در چنین خانواده ای حاکم میشود. و همچنین در معیار های اعتقادی جامعه ی امروزی اگر هم کفو بودن و اصالت خانوادگی مورد اهمیت قرار گیرد هر خانواده ای با هم شان خود وصلت کند و پیوند خانوادگی وقتی با افرادی برقرار شود که از نظر عقاید از نظر اصالت به هم شبیه هستند مطمئناً ثمره ی ازدواج در این خانواده فرزندان صالح و با فرهنگی میشوند که بدور از آسیب های روحی و روانی میتوانند در جامعه از جایگاه خوبی برخوردار بشوند. زیرا که اصالت خانوادگی یعنی ژن و اخلاق و رفتاری که در یک خانواده حاکم شده است و با وجود هم کفو بودن ثمره ی خوبی از ازدواج را میتوانند به جایی بگذارند و همچنین در رابطه با معیارهای رفتاری همسر گزینی در جامعه امروزی همانطور که گفته شد وقتی که عقاید و هم کفو بودن در میان زن و شوهر به هم شبیه باشند بر روی اخلاق آنان تاثیر بسزایی دارد زیرا که با این شباهت یعنی زاویه دید آن ها بایک دیگر در یک سمت و سو قرار

دارد و طرز فکرشان در یک جهت است و همچنین با وجود احساس مسئولیتی که در بین زوجین وجود دارد و هر یک وظیفه‌ی خد را بدانند و بشناسند و در راستای تحقق آن تلاش کند زوجین میتوانند زندگی مشترکی بسازند که علاوه بر نشاط و شادی، آرامش و خوشبختی را برای خود به ارمغان بیاورند و با ساختن

زندگی مطلوب به هدف ازدواج یعنی بقاء نسل پردازند و فرزندان‌ی شایسته و صالح تربیت کنند هر چند که میدانیم در زندگی مشترک اختلاف و دلخوری‌هایی پیش می‌آید اما با در نظر گرفتن این اصول این دلخوری‌ها و اختلافات نه تنها به طلاق منجر نمیشود بلکه با وجود این معیارها زن و شوهر با درک متقابل در راستای حل آن‌ها بایکدیگر می‌پردازند و در خوشی و ناخوشی در کنار هم میمانند و زندگی میسازند که مورد رضایت خدا و دل‌هایشان باشد.

منابع :

قرآن کریم

فارسی

- امینی، ابراهیم، **جوان و همسرگزینی**، انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۹۷
- بستان، حسین، اسلام و جامعه شناسی خانواده، ناشر پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، (بی تا)
- خمینی، روح الله، **تحریر الوسيله**، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، ۱۳۹۲
- دهخدا، علی اکبر، **لغت نامه دهخدا**، انتشارات موسسه دهخدا ۱۳۰۹ / ۱۳۱۰
- شمسیا، علی، **همسرگزینی امروزی**، انتشارات نسل نواندیش، ۱۳۹۳
- قرائتی، محسن، **تفسیر نور**، مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن، موسسه در راه حق وزارت فرهنگ و ارشاد، ۱۳۷۴ ش، چاپ یازدهم
- محمودی ری شهری، محمد، **میزان الحکمه**، قم: موسسه علمی فرهنگی دارالحديث، ۱۳۸۶
- محمودی نیا، اسدالله، **ایین همسر داری در زندگی حضرت فاطمه (ع)**، انتشارات سبط اکبر (ع)، ۱۳۸۸
- محمودی ده دهبیگلو، کوروش، **۱۰۰۱ چیزی که زوج های خوشبخت برای ازدواج بدانند**، انتشارات افریز ۱۳۹۸
- مصباح یزدی، محمدتقی، **اخلاق در قرآن (مشکات)**، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۸
- مطهری، مرتضی، **فلسفه اخلاق**، موسسه انتشارات صدرا، ۱۳۹۰
- مظاهری، علی اکبر، **جوانان و انتخاب همسر**، ناشر نور الزهرا (س)، ۱۴۰۱
- مظلومی، رجبعلی، **تربیت معنایی انسان**، (تربیت از دیدگاه ائمه اطهار (ع))، انتشارات انجمن ائلیاء و مربیان، ۱۳۸۸

عربی

- ابن ابی الحدید، **شرح نهج البلاغه**، دارالکتب العلمیه بیروت، ۱۳۷۸ ق
- الهندی، علی المثنی بن حسام الدین، **کنز العمال فی سنن الاقوال والافعال**، موسسه الرساله، ۱۴۰۹ ق - ۱۹۸۹ م

پاینده، ابوالقاسم، نهج الفصاحه، سازمان انتشارات جاویدان، ۱۳۲۴ ش

حسن بن فضل، مَکَارِمُ الْأَخْلَاق، ناشر شریف رضی، قرن ۶ ق

شیخ صدوق، مَلَّانَ لَا یَحْضُرُهُ الْفَقِیْهُ، مؤسسه انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۱۳ ق

فلسفی، محمدتقی، الحدیث، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۸

قمی، عباس، سفینه البحار و مدینه الحکم و الآثار، ناشر آستان قدس رضوی، ۱۳۷۴

کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، انتشارات ارایه، ۱۳۹۹

-----، (اصول کافی) العقل و الجهل، انتشارات شمس الهدی، (بی تا)

انگلیسی

Michael Hughes, and et al., Sociology: the core, P.۳۲۶

Willts, F.K .

مقالات

اقایی جان ، حسین، عوامل موثر بر طلاق بر حسب طبقه اجتماعی مورد شهر تهران ، جامعه شناسی ، مجله جامعه شناسی دانشگاه آزاد آشتیان ۱۳۸۴ شماره ۲

خانی نایینی، حسین، معیارهای انتخاب همسر ازدیدگاه اسلام ، اسلام و پژوهش های تربیتی سال دوم پاییز و زمستان ۱۳۸۹ شماره ۲ (پیاپی ۴)

رنجبر کالگری، مریم و دیگران، معیارهای انتخاب همسر درست ، نهمین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران، ۱۳۹۹

کوهی، سمانه و دیگران، معرفی مدل درمانی سرخوردگی زناشویی در زوجین مشاوره خانواده و بهداشت جنس، شهریور ۱۳۹۳، دوره ۴ شماره ۱، شماره پیاپی ۱

